

Svenska Unescorådets nyhetsbrev December 2023

Unescos generalkonferens 2023 har avslutats och en mängd viktiga beslut har fattats - i detta nyhetsbrev får du en kort sammanfattning.

Möt **Embla Persson**, ordförande för Sveriges Elevkårer, som deltog i generalkonferensen för första gången.

Inför ledigheterna tipsar vi om en mängd **rapporter** som kan vara spännande att ta del av - om konstnärers villkor, skydd för forskare och akademiker, Unescos arbete för att komma tillrätta med straffrihet för brott mot journalister och jämställdhetsarbetet.

Du kan även läsa om högtidlighållandet av världsminnat **Tryckfrihetsförordningen från 1766** och att **Nyckelharpanas nätverk** nu kommit med i Unescos register över goda metoder.

Med detta önskar Svenska Unescorådet
GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR!

Unescos 42:a generalkonferens avslutad

Under Unescos generalkonferens träffades runt 3 000 deltagare från 194 medlemsländer i Paris för att ta fram målsättningar för det kommande arbetet. Resultatet blev bland annat beslut kring rekommendationer och resolutioner liksom val till Unescos styrelse.

Statssekreterare Erik Scheller håller tal i Unesco.

Sveriges delegation leddes av statssekreterare **Erik Scheller** från Utbildningsdepartementet och bestod av en mängd representanter från departement, myndigheter och civilsamhälle som t.ex. Journalistförbundet, KLYS, Nordicom, Skolverket, Kulturdepartementet, SULF -Sveriges Universitetslärare och forskare, Sveriges Elevkårer, och Sveriges Unga Akademi.

Erik Scheller höll Sveriges nationella anförande i Unesco, där han bland annat tryckte på utbildning som en mänsklig rättighet, vikten av yttrandefrihet och fördömde Rysslands aggression mot Ukraina. [Här kan du se anförandet.](#)

Erik Scheller deltog även i flera möten och sidoeven – som t.ex. 60-årsfirandet av International Institute for Educational Planning (IIEP) och Unescos Partnerships Hub, där Sveriges bidrag till Unesco synliggjordes.

Besök på Unescos Partnerships Hub. Från vänster till höger i bild: Lena Sommestad, ordförande Svenska Unescorådet, Emma Jansson, departementssekreterare Utbildningsdepartementet, Ewa Wennberg, enhetschef Utbildningsdepartementet, Erik Scheller, statssekreterare Utbildningsdepartementet, Umar Alan, chef för Unescokontoret i Phnom Penh, Sohae Lee, fokuspunkt för samarbetet med Unescos nordiska partners.

Under årets konferens antogs Unescos program och budget för de kommande två åren. I och med att USA åter blev medlem i år, har Unescos budget fått ett betydande tillskott som kommer alla programområden till del.

För första gången blev Ryssland inte invalda i Unescos styrelse och de högaktuella frågorna kring Ukraina och Gaza tog upp mycket tid. Här beslutade generalkonferensen att Unesco ska fortsätta arbetet i Ukraina inom sina mandatområden och att ett arbete med Gaza ska påbörjas.

Rekommendationer och rapporter

Under konferensen beslutades även att Unesco ska ta fram en ny rekommendation om etik och neuroteknologi. Sedan tidigare har Unesco en rekommendation om etik och AI, som pekar på vikten av att arbeta etiskt på AI-området redan från start. Dessa frågor vinner allt större aktualitet även inom neuroteknologiområdet. Läs här: [Ethics of neurotechnology | UNESCO](#)

Den reviderade [1974-rekommendationen om utbildning för internationell förståelse](#) antogs under konferensen, vilket innebär att dokumentet uppdaterats för att möta nutidens förutsättningar och de utmaningar utbildningen står inför i framtiden för att skapa en mer hållbar, hälsosam och fredlig framtid.

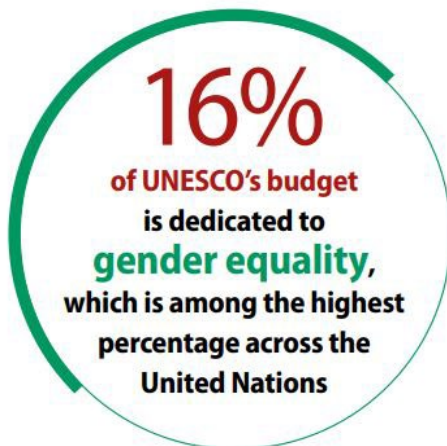
Unesco arbetar löpande med de viktiga frågorna kring konstnärlig frihet, pressfrihet och forskares frihet. I år kunde en [resolution om skydd för forskare och akademisk frihet](#) antas.

Dessutom släpptes en ny rapport om konstnärers villkor, [Empowering creativity](#).

2023 markerade även **tioårsjubileet för Unescos domarinitiativ**. Sveriges ambassadör till Unesco och OECD, Helena Sångeland, tog här upp Sveriges tradition av att värna yttrandefrihet och värdet av att investera både i rättighetsbärare och rättsväsendet.

[Läs mer om domarinitiativet och arbetet mot straffrihet för brott mot journalister.](#)

På **jämställdhetsområdet** släpptes likaså en ny rapport, som beskriver hur Unesco arbetar med jämställdhet inom sina mandatområden. Jämställdhet är ett av Unescos prioriterade områden, tillsammans med Afrika. [Läs den här.](#)

Under årets generalkonferens lyfte Sverige vikten av att Unesco fortsätter sitt arbete med mänskliga rättigheter, jämställdhet, yttrandefrihet och utbildning – särskilt i kris och konflikt. Dessutom efterlyste Sverige mer samarbete med andra FN-organ och andra relevanta internationella organisationer.

Sveriges delegation till Unescos generalkonferens - möt Embla Persson

Embla Persson är ordförande i Sveriges Elevkårer sedan ett år tillbaka och var en av de svenskar som ingick i Sveriges delegation till Unesco under årets generalkonferens. För många av Sveriges delegater var det första gången de deltog i detta sammanhang, så även för Embla Persson.

Embla Persson. Foto: Sveriges Elevkårer

Vilka är dina bestående intryck av UNESCO:s generalkonferens 2023?

Det var väldigt värdefullt för oss på Sveriges Elevkårer att få sätta de frågor som vi arbetar mycket med i en global kontext.

Det gläder mig att de globala målen för utbildning ses som ett mål i sig, men också som ett verktyg för att nå Agenda2030 i sin helhet.

Vi har en lång bit kvar men när jag lämnade generalkonferensen gjorde jag ändå det med en stark övertygelse om att forumet möjliggör en acceleration av arbetet inför år 2030, trots att mellanstatliga konflikter pågår parallellt.

Var det något speciellt du tyckte var intressant?

Revideringen av 1974 års rekommendation och den aktiva och betydande roll som Sverige tagit i framtagandet av utkastet var intressant att följa.

För närvarande är det ett betydande avstånd mellan våra ambitioner och vår förmåga att skapa positiv utveckling i förhållande till agendans mål 4 om god utbildning för alla och delmål 4.7 om utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap. Tidpunkten kan alltså inte vara bättre för att enas kring en gemensam vision för utbildning globalt på det sätt som beskrivs i den reviderade rekommendationen. Särskilt stolta bör Sverige vara över att begreppet CSE (Comprehensive Sexuality Education), fördes in utan diskussion. Det är ett viktigt tillskott för att säkerställa att fler får tillgång till en kvalitativ sexualundervisning och att det ses som en naturlig del av skolans uppdrag.

Hur ser du på Unescos roll i att forma utbildningspolitik och bidra till ungas deltagande?

Jag ser bilaterala samarbeten, däribland Unesco, som ett av de främsta verktygen för att bygga ett globalt ansvarstagande för en positiv samhällsutveckling. Utbildning och att formalisera ungas deltagande bör vara områden där vi kan enas, trots oenigheter på andra områden, och sätta en gemensam vision för vägen framåt. Där har länder som Sverige ett viktigt uppdrag, avslutar Embla Persson.

Sverige samarbetar med Unesco för att rusta upp skolor i Ukraina

Sverige bidrar med 75 miljoner kronor för att bygga upp skolor och förskolor i Ukraina, som drabbats av Rysslands fullskaliga invasion.

Sveriges flexibla finansiering till Unescos krisfond gör det möjligt för Unesco att snabbt reagera på nya behov och kommer att användas för att återuppbygga och renovera förskolor och skolor, med fokus på förstörda skyddsrum.

Fram till den 21 november 2023 har 3 428 utbildningsinstitutioner skadats och 365 totalförstörts, enligt Ukrainas ministerium för utbildning och vetenskap. Bland de skadade och förstörda institutionerna finns 1 275 förskolor, vilket har lett till att närvaron i förskolan har minskat ytterligare.

@Unesco

Skyddsrum kan hjälpa tusentals barn och elever att återvända till fysisk undervisning och aktiviteter i förskolan och skolan. Dessutom påverkas barnens sociala och psykiska välmående positivt när de kan umgås med jämnåriga och ta del av hälsovård och skolmåltider.

Bidraget är en del av Sveriges bistånd till Ukraina.
[Läs mer här.](#)

Nominera till Svenska Unescopriset 2024 - etik och AI är årets inriktning

Nu är det snart dags att nominera till nästa års Svenska Unescopris.

Priset uppmärksammar en person, organisation eller ett projekt som gjort en framstående insats inom något av Unescos mandatområden - utbildning, vetenskap, kultur eller kommunikation.

Priset består av ett diplom och vinnaren utses av en jury bestående av representanter från Svenska Unescorådet. Du som nominerar kan göra det som privatperson eller utifrån din myndighet, organisation eller institution.

I år kommer inriktningen för det Svenska Unescopriset att vara **etik och AI**. Mottagaren av priset ska vara en aktör som arbetar etiskt inom AI-området, där Unescos rekommendation om etik och AI ligger till grund för bedömningen av prismottagaren. Mer information om kriterier för att vinna priset och vad rekommendationen om etik och AI innebär kommer förmedlas via Unesco.se samt på [Unescorådets LinkedIn-sida](#).

Håll utkik och börja redan nu fundera över vilka du tycker arbetar etiskt inom AI-området!

[Här kan du ta del av rekommendationen.](#)

2023 års Svenska Unescoprisset gick till Dawit Isaak-biblioteket för deras arbete för yttrandefrihet.

Kungliga biblioteket och Riksarkivet firade världsminnet Tryckfrihetsförordningen 1766

Sveriges tryckfrihetsförordning från 1766 blev i år utsedd till världsminne av Unesco. I samband med att världsminnescertifikaten skulle överlämnas till Kungliga biblioteket och Riksarkivet den 1 december, bjöd myndigheterna in till en ceremoni där utbildningsminister Mats Persson och Sveriges ambassadör till Unesco, Helena Sångeland, medverkade.

Under ceremonin lyftes tryckfrihetsförordningens betydelse för press- och yttrandefrihet, liksom transparens inom statsapparaten fram. Utbildningsminister Mats Perssons tal tog bland annat upp betydelsen av tryckfriheten i demokratiska samhällen och offentlighetsprincipen som möjliggörare för att granska makthavare, men också för akademikers och forskares tillgång till information.

Certifikaten som intygar att Riksarkivet och Kungliga biblioteket förvarar Sveriges världsminne

Utbildningsminister Mats Persson höll tal.

*Ambassadör Helena Sångeland
räckte över certifikatet till
riksarkivarie Karin Åström Iko
och riksbibliotekarie Karin
Grönvall.*

*Tryckfrihetsförordningen från
1766.*

Unescoambassadör Helena Sångeland överlämnade världsminnescertifikaten till riksbibliotekarie Karin Grönvall och riksarkivarie Karin Åström Iko. Övriga deltagare, inklusive författaren Carina Burman och yttrandefrihetsexperten Nils Funcke, delade insikter om historiska tryckfrihetsmål i Sverige och utmaningar för tryckfriheten i krig och konflikt.

Riksarkivet lanserade även en söktjänst som använder AI-teknik för att underlätta tillgången till de mest betydelsefulla volymerna i världsminnet. [Här når du den](#).

Nyckelharpans nätverk har antagits till Unescos register över goda metodiska exempel

Nyckelharpans nätverk har antagits till Unescos register över goda metoder för tryggande av immateriellt kulturarv, vilket gör det till det andra svenska exemplet i organisationens internationella register.

Nyckelharpa. Foto: Erich Sahlström Institutet

Nyckelharpans musiktradition har gått från att utövas av ett mycket litet antal entusiaster till att bli ett internationellt nätverk med innovativt musikskapande och instrumentbyggande.

Genom ett idogt arbete och goda metoder har traditionella kunskaper, kompetenser och praxis kring nyckelharpan kunnat spridas både nationellt och internationellt. Det är dessa metoder för att sprida musiken och bygga instrumenten som nu tagits med i Unescos internationella register.

Nyckelharpanas nätverk består bland annat av utövare (musiker, instrumentbyggare, folkdansare och publik), folkmusikorganisationer och institutioner, skolor, forskare, konsertarrangörer liksom fristående musikproducenter.

Nomineringar till Unescos listor och register kan föreslås av exempelvis föreningar, privatpersoner och institutioner/organisationer. Institutet för språk och folkminnen ansvarar för att samordna Sveriges arbete med konventionen. Mer om detta arbete och hur nomineringar går till, hittar du här på sidan

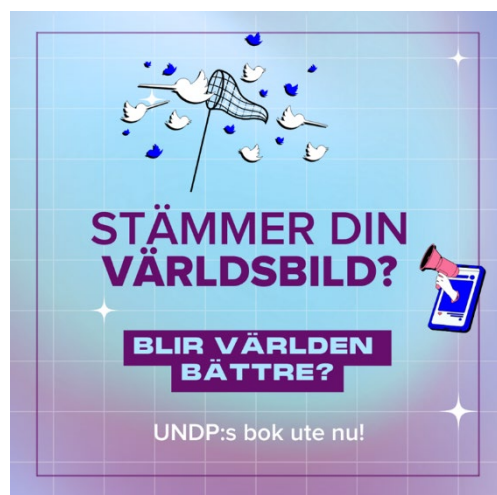
[Levande kulturarv](#)
[Läs mer om nyckelharpan här.](#)

Ny bok med fokus på global utveckling från UNDP

Boken *Blir Världen Bättre? Låt fakta forma din världsbild* som har fokus på hur världen klarar de globala målen lanserades av UNDP den 8 december.

Boken riktar sig framförallt till elever på gymnasiet, men används även i högstadiet, på lärarutbildningar och av intresserad allmänhet.

Genom boken ges en djupare förståelse för utvecklingen i världen och denna gång skildras de framsteg som gjorts under de senaste årtiondena liksom de utmaningar som planeten och mänskligheten står inför – t.ex. långvariga konflikter, klimatförändringar och ökade ojämlikheter.

- Det är minst sagt prövande tider för många människor runt om i världen med flera utdragna krig och konflikter, klimatförändringar och ökade ojämlikheter både i och mellan länder. Samtidigt har vi under de senaste tvåhundra åren, och inte minst de senaste årtiondena, sett framsteg för global utveckling som är helt unika i människans historia. Vi hoppas att *Blir Världen Bättre?* kan bidra till ökad kunskap om utvecklingen i världen och vara en viktig påminnelse för oss alla att positiv förändring är möjlig, säger **Caroline Åberg**, biträdande chef för UNDP:s nordiska kontor.

Utöver boken finns en digital plattform som du hittar här: [Blir världen bättre? \(blirvarldenbättre.se\)](http://blirvarldenbättre.se).

UNDP erbjuder boken kostnadsfritt. För mer information om hur den kan beställas och för att ladda ner den digitala versionen, besök bokens undersida på globalamalen.se/blirvarldenbättre/

Tycker du att fler borde ta del av Svenska Unescorådets nyhetsbrev?

Skicka vidare den här länken så får fler chans att följa det som händer i Unescos verksamhet nationellt och globalt!

[Get a Newsletter \(gansub.com\)](http://gansub.com)

Stort tack!

Vill du ta del av nyheter från Unesco och Svenska Unescorådets verksamhet oftare?
Titta in på vår hemsida:

[Svenska Unescorådet « — Utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation bygger fred](#)

och

Följ oss på sociala medier!

